

هدف کلی: دوخت انواع دکمه

هدف‌های رفتاری

انتظار می‌رود فراگیرنده، پس از مطالعه‌ی این واحد درسی بتواند به اهداف ریز دست یابد:

- ۱- علامت‌گذاری مکان دوخت دکمه روی لباس را انجام دهد.
- ۲- دکمه بدون پایه و دابل را بدوزد.
- ۳- دکمه یا پایه را بدوزد.
- ۴- با چرخ همه‌کاره یا مادگی دوز صنعتی دکمه بدوزد.
- ۵- با روش‌های مختلف دکمه بدون پایه را روکش‌دار کند.
- ۶- انواع قزن قفلی را بدوزد.
- ۷- دکمه فشاری را برای قسمت‌های مختلف لباس بدوزد.
- ۸- به وسیله دستگاه منگنه، دکمه را منگنه کند.
- ۹- کاربرد نوارهای چسب اسکاچ، قزن قفلی و دکمه فشاری را توضیح دهد.

استاندارد مهارت : نازکدوژی (درجه ۲) دوخت شماره شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/ ۲/۴-۷۳	پیمانه مهارتی: توانایی دوخت انواع لباس زنانه شماره شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/ ۲/۴-۷	واحد کار دهم: دوخت انواع دکمه شماره شناسایی: ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/ ۲/۴-۷۳
--	--	--

دکمه

دکمه‌ها نه تنها مدت‌هاست که به عنوان وسیله‌ای برای بستن لباس استفاده می‌شوند بلکه به عنوان ابزار مد نیز به کار می‌روند. دکمه‌ها از جنس صدف مروارید، چوب، چینی، سنگ، شیشه، چرم، شاخ حیوانات، قیطان، فلز و بسیاری از مواد مصنوعی دیگر هستند. (تصویر ۱-۱۰)

۱) دکمه‌های صدف مروارید: رنگ‌های سایه و روشن در دکمه‌های صدفی، تغییر رنگ ایجاد می‌کند. دکمه‌های صدفی به عنوان دکمه بلوز به کار می‌روند و برای پارچه‌های سبک مناسب هستند.

۲) دکمه‌های سنگی: دکمه‌های سنگی تنها محصول طبیعی هستند. اغلب دکمه‌های سنگی به عنوان دکمه‌های صاف، گرد و کلاسیک در پالتو یا لباس‌هایی با یقه بلیزر استفاده می‌شوند.

۳) دکمه‌های شاخی: این دکمه‌ها نمای بسیار زیبایی دارند و معمولاً گران‌ترین آن‌ها از شاخ گاو میش تهیه می‌شود. این نوع دکمه‌ها برای پالتوهای کلاسیک یا ژاکت‌های توئید یا لباس‌هایی با یقه بلیزر بسیار مناسب است.

۴) دکمه‌های چرم: دکمه‌های مناسب برای اسپرت کردن بلیزرها و پالتوها، کت و شلوار یا کت و دامن است. معمولاً از رنگ‌های سایه و روشن قهوه‌ای و رنگ چرم طبیعی استفاده می‌شود.

۵) دکمه‌های فلزی: دکمه‌های فلزی تقریباً ماندنی و رایج هستند. برای لباس اسپرت یا لباس‌های جین استفاده می‌شوند.

۶) دکمه‌های شیشه‌ای: دکمه‌های شیشه‌ای صاف، صیقلی و شفاف رنگی‌اند که قابل رنگ شدن هستند. این دکمه‌ها رایج‌ترین و زینت‌بخش‌ترین دکمه‌های تزئینی هستند.

۳- دکمه‌های شاخی

۵- دکمه‌های فلزی

۲- دکمه‌های سنگی

تصویر ۱-۱۰

واحد کار دهم : دوخت انواع دکمه	پیمانه مهارتی: دوخت انواع جا دکمه و دکمه	استاندارد مهارت: نازک دوزی (درجه ۲) دوخت
شماره شناسایی: ۷۳-۴/۲/۴۱-۹۱/۷-۸۸	شماره شناسایی: ۷-۴/۲/۴۱-۹۱/۷-۸۸	شماره شناسایی: ۷-۴/۲/۴۱-۹۱/۷-۸۸

طریقی علامت گذاری دکمه

پس از پایان دوخت و اتمام آخرین اتوی لباس، آن را روی میز قرار دهید و خط مرکزی جلو را روی هم بگذارید. سنجاقی را در سمت راست سوراخ جا دکمه فرو برید؛ به طوری که قسمت چپ محل دوخت دکمه روی خط مرکزی جلو مشخص شود (تصویر ۱-۲).

تصویر ۱-۲

طریقی دوخت دکمه بدون پایه

دکمه‌ای که به خوبی در سوراخ جا دکمه جا بیفتد باید دارای پایه باشد. اگر دکمه دارای پایه نباشد، باید توسط نخ، پایه‌ای برای آن ایجاد کرد. ابتدا سوزن را از نقطه‌ی علامت گذاری شده خارج کنید و یکی، دوبار در همان محل با دوخت، دکمه را ثابت نگه دارید (تصویر ۱-۳).

تصویر ۱-۳

قبل از آن که دوباره سوزن را در سوراخ دکمه فرو برید، یک چوب کبریت روی دکمه بگذارید؛ سپس چند بار نخ را روی چوب کبریت رد کنید (تصویر ۱-۴).

تصویر ۱-۴

پس از آن که به اندازه کافی پایه زدید، چوب کبریت را خارج کنید. دکمه را با یک دست به طرف بالا بکشید و سوزن را دور نخ زیر دکمه بچرخانید. آن گاه سوزن را به پشت ببرید و نخ را محکم کنید (تصویر ۱-۵).

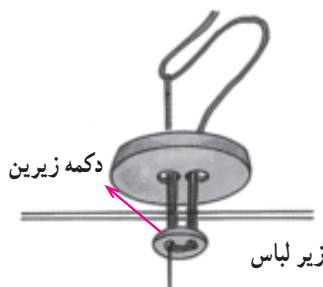

تصویر ۱-۵

دوخت دکمه دوپل

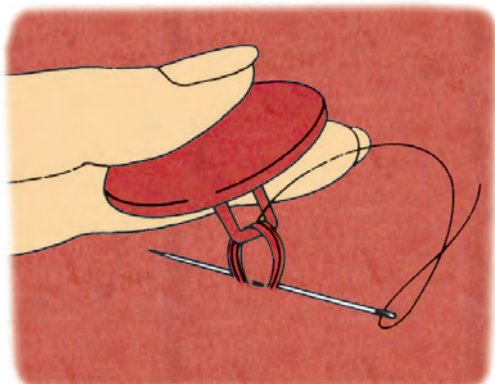
برای لباس‌هایی که زیاد پوشیده می‌شود و دارای جنس ضخیم و وزن سنگین هستند، از یک دکمه کوچک ساده در زیر دکمه‌ی اصلی و پشت لباس استفاده می‌شود. وجود دکمه‌ی کوچک زیرین مانع از سوراخ شدن پارچه لباس می‌گردد. این نوع دوخت، در پوشاک جیر و چرم نیز استفاده می‌شود (تصویر ۱-۶).

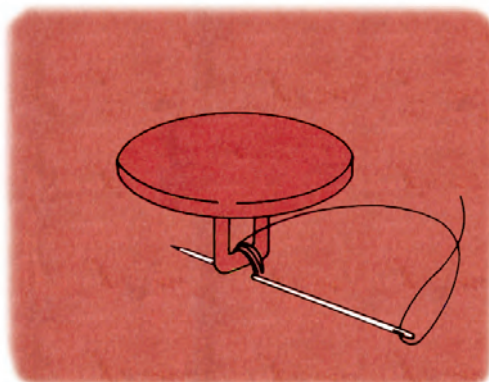
تصویر ۱-۶

واحد کار دهم : دوخت انواع دکمه	پیمانه مهارتی : توانایی دوخت انواع لباس زنانه	استاندارد مهارت : نازکدوزی (درجه ۲) دوخت
شماره شناسایی : ۷۳-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی : ۷-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی : ۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

دوخت دکمه پایه دار با دست

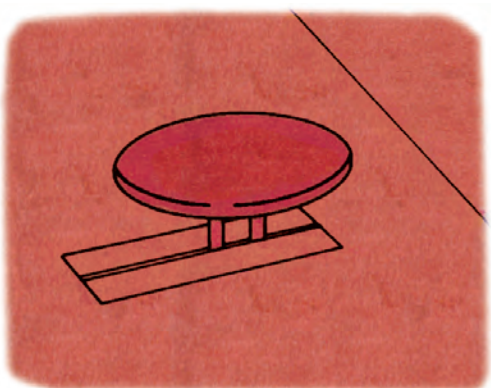
تصویر ۸-۱۰

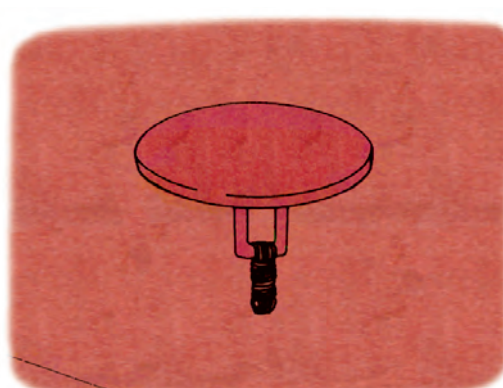
تصویر ۷-۱۰

▲ ارتفاع پایه‌ی دکمه به تناسب ضخامت پارچه متغیر است. بدین معنی که هرچه ضخامت پارچه بیش‌تر باشد، پایه‌ی دکمه نیز بلندتر دوخته می‌گردد. دکمه را با یک دست به طرف بالا بکشید (تصویر ۸-۱۰).

▲ در صورتی که از دکمه با پایه استفاده می‌کنید، کافی است نخ را از سوراخی که در پایه‌ی دکمه موجود است رد نمایید و آن را چند بار بدوزید (تصویر ۷-۱۰).

تصویر ۱۰-۱۰

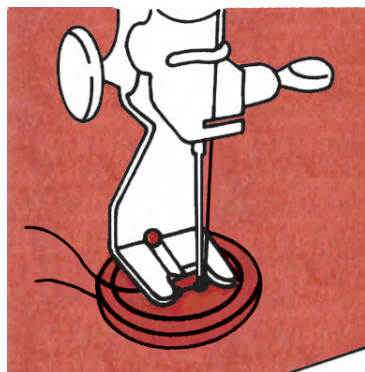
تصویر ۹-۱۰

▲ پس از پایان دوخت، دکمه باید همانند شکل بالا، روی جا دکمه قرارگیرد (تصویر ۱۰-۱۰).

▲ سوزن را دور نخ زیر دکمه بچرخانید، آن‌گاه به پشت پارچه ببرید و محکم کنید (تصویر ۹-۱۰).

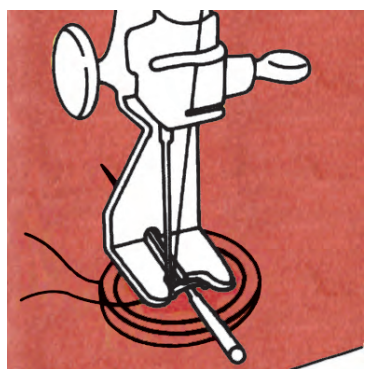
واحد کار دهم: دوخت انواع دکمه	پیمانه مهارتی: توانایی دوخت انواع لباس زنانه	استاندارد مهارت: نازکدوزی (درجه ۲) دوخت
شماره شناسایی: ۷۳-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی: ۷-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی: ۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

دوخت دکمه بدون پایه به وسیله ماشين دوخت (همه کاره و مادگی دوز صنعتی)

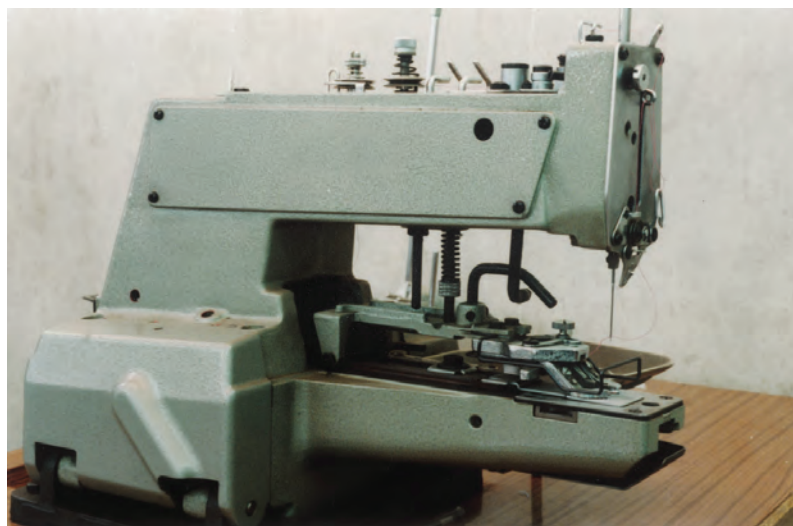
تصویر ۱۱-۱۰

◀ برای دوخت دکمه دو سوراخ به وسیله ماشين دوخت همه کاره، ابتدا پایه دکمه دوز را وصل کنید، درجه دوخت را روی زیگزاگ بگذارید و آن را به اندازه فاصله دو سوراخ دکمه تنظیم نمایید. سپس دکمه را زیر پایه به گونه‌ای قرار دهید که سوزن ماشين دوخت به راحتی از سوراخ دکمه رد شود (تصویر ۱۱-۱۰).

تصویر ۱۲-۱۰

◀ برای پایه دار کردن دکمه، عیناً همانند دوخت دکمه بدون پایه عمل کنید؛ با این تفاوت که به جای چوب کبریت می‌توانید از سوزن ماشين دوخت استفاده کنید (تصویر ۱۲-۱۰).

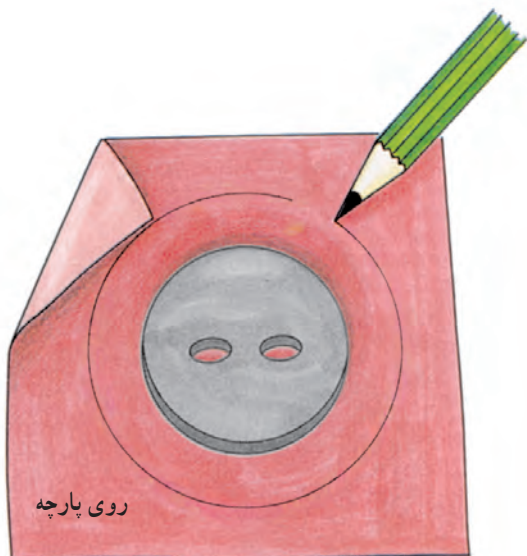
◀ ماشين‌های دوخت مخصوص جادکمه دوز صنعتی، کار را سریع‌تر و بادقت بیش‌تر انجام می‌دهد (تصویر ۱۳-۱۰).

تصویر ۱۳-۱۰

ماشين دوخت مخصوص دکمه (مادگی دوز)

واحد کار دهم : دوخت انواع دکمه	پیمانه مهارتی : توانایی دوخت انواع لباس زنانه	استاندارد مهارت : نازکدوزی (درجه ۲) دوخت
شماره شناسایی : ۷۳-۲/۴-۹۱/۴۱ و ۸۸	شماره شناسایی : ۷-۲/۴-۹۱/۴۱ و ۸۸	شماره شناسایی : ۴-۲/۴-۹۱/۴۱ و ۸۸

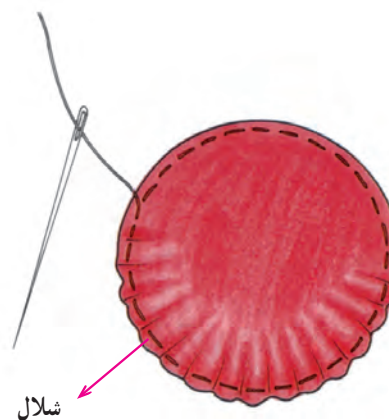
دکمه روکشدار (برای دکمه بدون پایه)

تصویر ۱۴-۱۰

◀ زمانی که می‌خواهید دکمه هم‌رنگ پارچه باشد، از دکمه‌های روکشدار استفاده کنید. یک دایره روی پارچه‌ی لطیف هم‌رنگ لباس (مانند پارچه‌ی آستری و نظایر آن) بزرگ‌تر از قطر دکمه بکشید (تصویر ۱۴-۱۰).

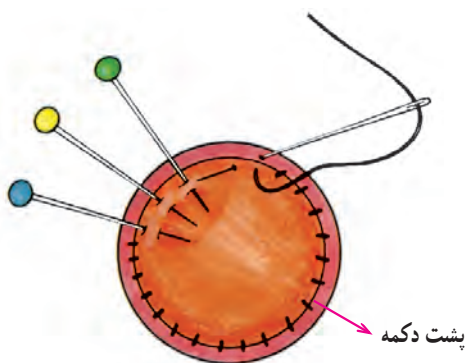
▼ دور تا دور دایره را شلال نسبتاً ریز بزنید (تصویر ۱۵-۱۰).

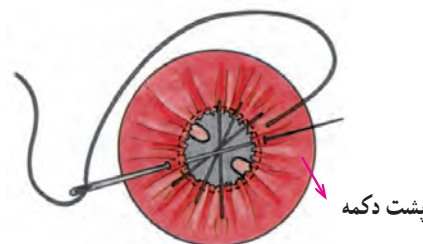
تصویر ۱۵-۱۰

▼ دایره‌ی کوچک‌تری از پارچه آماده کنید و به پشت کار (مکانی که شلال‌ها جمع شده است) سنجاق بزنید. با بست‌هایی به پشت، پارچه روکش دکمه را وصل نمایید. دکمه را توسط نخ و سوزن به پارچه‌ی لباس بست بزنید و محکم کنید (تصویر ۱۷-۱۰).

▼ نخ شلال را بکشید؛ طوری که دکمه به خوبی در میان دایره پارچه جای گیرد. آن‌گاه سوزن را چند بار از روی شلال‌ها رد کنید تا کاملاً محکم شود. (تصویر ۱۶-۱۰)

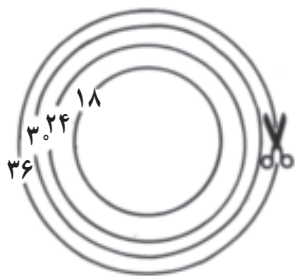
تصویر ۱۷-۱۰

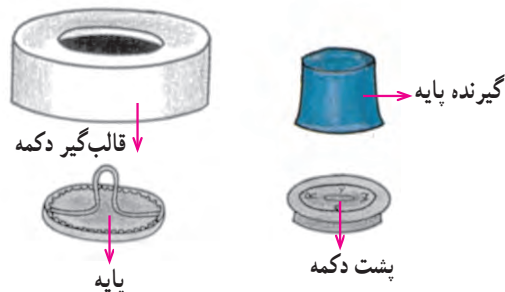
تصویر ۱۶-۱۰

واحد کار دهم: دوخت انواع دکمه	پیمانه مهارتی: توانایی دوخت انواع لباس زنانه	استاندارد مهارت: نازک‌کوزی (درجه ۲) دوخت
شماره شناسایی: ۷۳-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی: ۷-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی: ۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

روش دیگری برای روکش دکمه

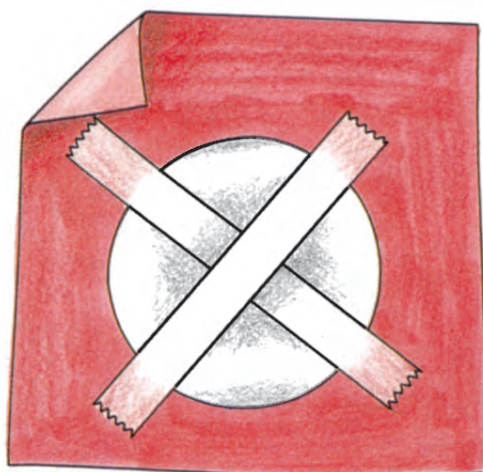
تصویر ۱۹-۱۰

تصویر ۱۸-۱۰

▲ قطر دکمه در سایزهای مختلف است. به اندازه‌ی قطر مورد نظر، پارچه‌ی لایی را برش بزنید (تصویر ۱۹-۱۰).

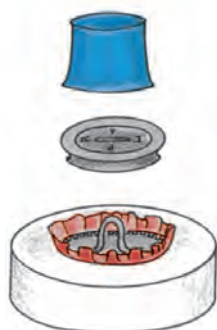
▲ وسایل این کار شامل پایه، پشت دکمه، محل قالب‌گیر دکمه، گیرنده پایه و ... است (تصویر ۱۸-۱۰).

تصویر ۲۰-۱۰

▲ لایی را به اندازه‌ی یک سانتی‌متر بزرگتر از قطر دکمه برش بزنید و به پارچه‌ی اصلی وصل کنید. دور تا دور دایره‌ی اصلی دکمه را به اندازه‌ی «۲ سانتی‌متر» بیش‌تر بچینید (تصویر ۲۰-۱۰).

واحد کار دهم : دوخت انواع دکمه	پیمانه مهارتی : توانایی دوخت انواع لباس زنانه	استاندارد مهارت : نازکدوزی (درجه ۲) دوخت
شماره شناسایی : ۷۳-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی : ۷-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی : ۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

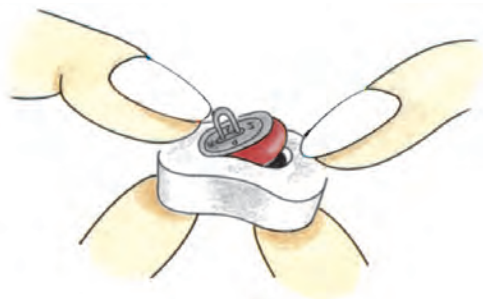
تصویر ۱۰-۲۲

▲ پس از شکل‌گیری پارچه در پایه، وسیله‌ای که پشت پایه را می‌پوشاند را قرار دهید و فشار دهید (تصویر ۱۰-۲۲).

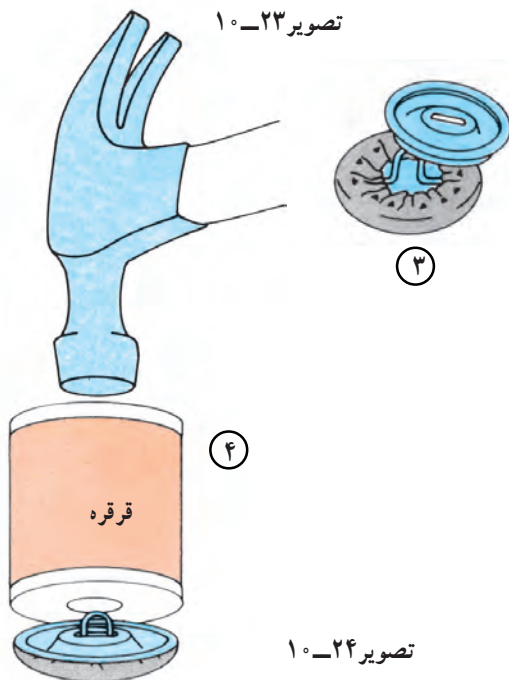

تصویر ۱۰-۲۱

▲ ابتدا قالب، سپس پارچه، پایه‌ی دکمه و وسیله‌ای که قالب را فشرده می‌کند، را قرار دهید (تصویر ۱۰-۲۱).

◀ دکمه را از قالب جدا کنید (تصویر ۱۰-۲۳).

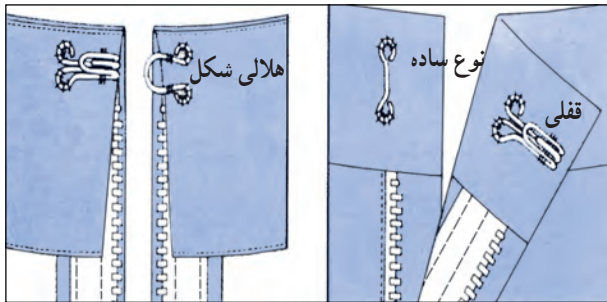
تصویر ۱۰-۲۴

◀ می‌توانید به جای قالب از یک قرقره کوچک و چکش استفاده نمایید (تصویر ۱۰-۲۴).

واحد کار دهم : دوخت انواع دکمه	پیمانه مهارتی : توانایی دوخت انواع لباس زنانه	استاندارد مهارت : نازکدوزی (درجه ۲) دوخت
شماره شناسایی : ۷۳-۴/۲/۴۱-۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی : ۷-۴/۲/۴۱-۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی : ۴/۲/۴۱-۹۱-۷ و ۸۸

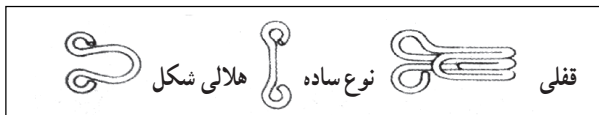
قرن قفلی

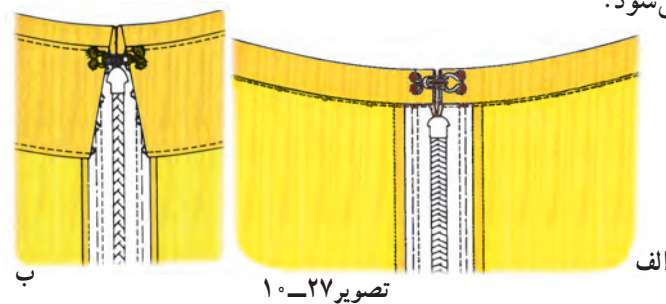
تصویر ۱۰-۲۵ - پوشاکی که روی هم می آید
تصویر ۱۰-۲۶ - پوشاکی که لب به لب قرار می گیرد

جنس قرن از فلز است و در قسمت های مختلف لباس از قبیل انتهای زیپ ها و چاک قرار می گیرد و برای بستن لباس های زیر زنانه و ... کاربرد بیش تری دارد. اگر چاک پوشاک روی هم می آید، قرن را از نوع ساده انتخاب کنید (تصویر ۱۰-۲۵) و اگر روی هم آمدن پوشاک به طور لب به لب واقع می شود قفلی را از نوع هلالی شکل تهیه نمایید (تصویر ۱۰-۲۶).

دوخت قرن قفلی

قرن قفلی برای بستن انتهای چاک پوشاک استفاده می شود.

▲ محل صحیح نصب قرن قفلی را دقیقاً علامت گذاری کنید. هرگز نباید دوخت آن از سمت دیگر لباس نمایان شود (تصویر ۱۰-۲۷ الف و ب).

۱۰-۲۷ الف و ب.

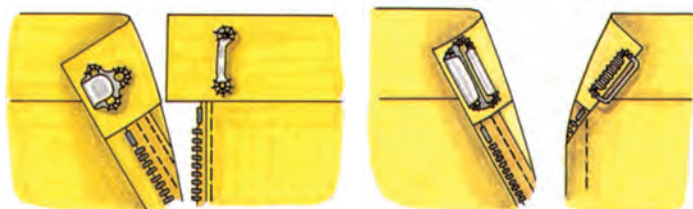
تصویر ۱۰-۲۹

◀ انتهای چاک اگر لب به لب درز قرار می گیرد، قرن را می توانید مانند شکل بدوزید. به جای پایه ی «قفلی» می توانید یک بندینک ریز با نخ ظریف بدوزید (تصویر ۱۰-۲۹).

تصویر ۱۰-۲۸

◀ اگر انتهای چاک لباس روی هم می آید، قرن را در فاصله چند میلی متری لبه ی چاک بدوزید (تصویر ۱۰-۲۸).

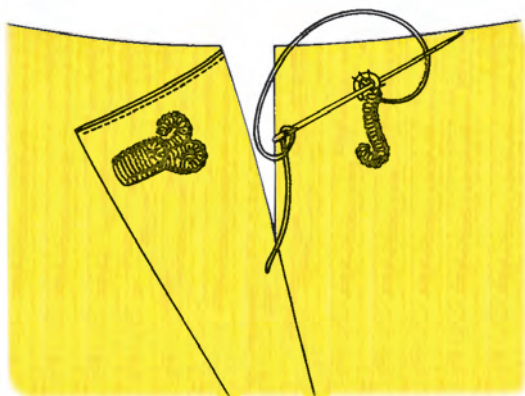

تصویر ۱۰-۳۱

تصویر ۱۰-۳۰

◀ از این نوع قرن در کمر دامن یا شلوار استفاده می شود؛ زیرا، مقاوم بوده و از جنس محکمی ساخته شده است. روش دوخت آن عیناً مانند روش قبلی دوخت قرن است (تصاویر ۱۰-۳۰ و ۱۰-۳۱).

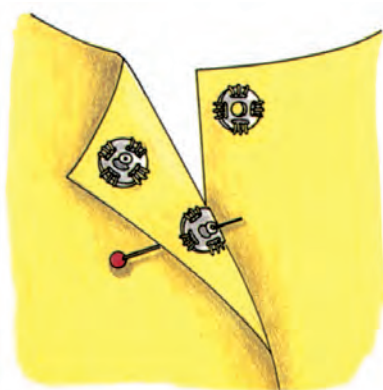
استاندارد مهارت : نازکدوزی (درجه ۲) دوخت شماره شناسایی : ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/ ۲/۴-۱۰	پیمانه مهارتی : توانایی دوخت انواع لباس زنانه شماره شناسایی : ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/ ۲/۴-۱۰	واحد کار دهم : دوخت انواع دکمه شماره شناسایی : ۸۸ و ۷-۹۱/۴۱/ ۲/۴-۱۰
---	---	--

تصویر ۳۲-۱۰

می‌توانید روی حلقه‌ی قفلی و قزن را مطابق شکل روبه‌رو توسط نخ روکش کنید. توجه داشته باشید که موقع دوخت، خمیدگی قزن به طرف بدن قرار نگیرد، بلکه به طرف لباس واقع شود (تصویر ۳۲-۱۰).

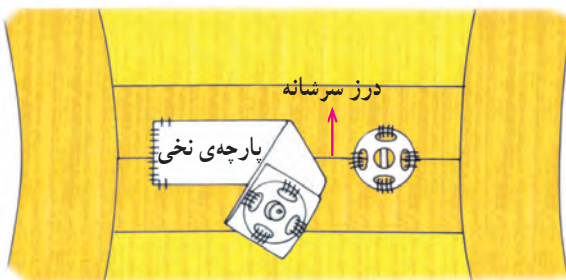
دوخت دکمه فشاری

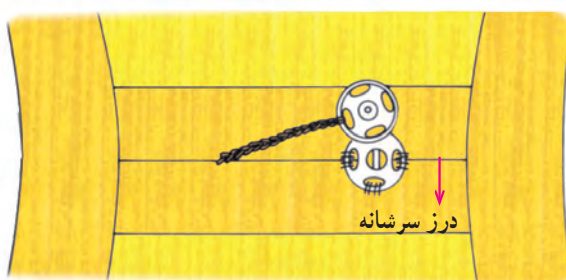
تصویر ۳۳-۱۰

دکمه فشاری در قسمت‌هایی از لباس که فشار به آن وارد نشود و نیز به دوام زیاد نیاز نداشته باشد استفاده می‌گردد. دکمه‌های فشاری روی ضخامت سجاف لباس دوخته می‌شود و نخ دوخت نباید از روی لباس نمایان باشد. باید در هر سوراخ دکمه فشاری، بین «چهار تا هشت بار» سوزن رد کنید و از دوخت دندان موشی استفاده نمایید (تصویر ۳۳-۱۰).

دکمه فشاری جهت حفظ بند البسه زیر

ب

الف

تصویر ۳۴-۱۰

روی درز سرشانه به فاصله‌ی «۲-۳ سانتی‌متر» از حلقه‌ی آستین و به طول «۳ تا ۴ سانتی‌متر» یک بندینک نخ‌ی (قلاب با دست) بزنید (یا یک تکه نوار پارچه‌ای نخ‌ی بدوزید) و به انتهای بندینک دکمه فشاری بدوزید. سپس مقابل آن نیمه‌ی دیگر دکمه را به جادرز متصل کنید. حال پس از پوشیدن لباس، بندینک را از زیر البسه زیر رد کنید و دکمه فشاری را ببندید (تصویر ۳۴-۱۰ الف و ب).

واحد کار دهم : دوخت انواع دکمه	پیمانه مهارتی : توانایی دوخت انواع لباس زنانه	استاندارد مهارت : نازکدوزی (درجه ۲) دوخت
شماره شناسایی : ۷۳-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی : ۷-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی : ۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

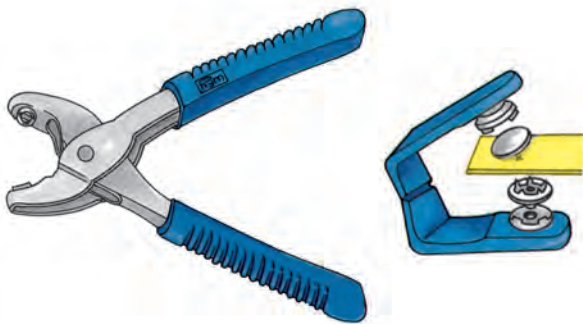

تصویر ۳۵-۱۰

فشاری زن پرسی

◀ برای پرس کردن دکمه‌های فلزی در شلوار و کاپشن‌های جین یا لباس‌های کودکان از انبر ویژه‌ای به نام فشاری زن پرسی استفاده می‌شود (تصویر ۳۵-۱۰).

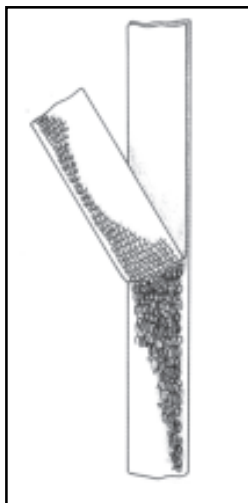
تصویر ۳۶-۱۰

دکمه‌های بهم‌فشرده (مُکنه)

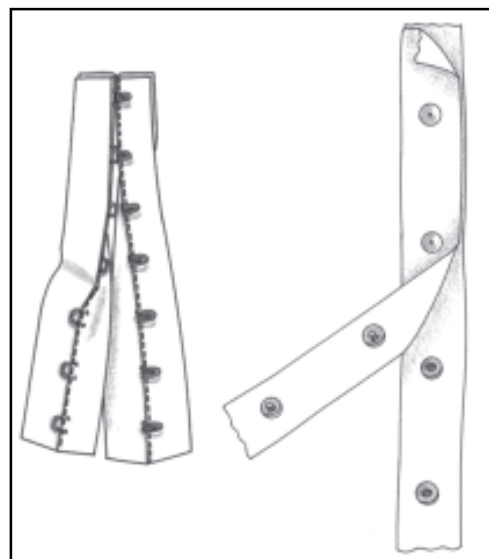

◀ برای اتصال جا دکمه و دکمه به پارچه‌های ضخیم و محکم مانند جین و برزنت از وسایل مخصوصی استفاده می‌شود. شکل زیر وسایل و طریقه استفاده از آن را نشان می‌دهد (تصویر ۳۶-۱۰).

چسب‌اکاچ

تصویر ۳۸-۱۰

تصویر ۳۷-۱۰

▲ برای چسباندن قطعه‌ای از لباس به قسمت دیگر مانند اپل به سرشانه لباس، برگردان جیب و ... استفاده می‌شود (تصویر ۳۸-۱۰).

▲ نوارهای آماده قزن قفلی یا دکمه‌های فشرده برای لباس‌های زیر، شکم‌بند و ... استفاده می‌شود (تصویر ۳۷-۱۰).

واحد کار دهم : دوخت انواع دکمه	پیمانه مهارتی : توانایی دوخت انواع لباس زنانه	استاندارد مهارت : نازکدوزی (درجه ۲) دوخت
شماره شناسایی : ۷۳-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی : ۷-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸	شماره شناسایی : ۷-۴/۲/۴۱/۹۱-۷ و ۸۸

خودآزمایی عملی

- ۱- انواع دکمه بدون پایه را روی لباس بدوزید.
- ۲- دوخت دکمه پایه‌دار را انجام دهید.
- ۳- دکمه‌ها را روکش کنید.
- ۴- دکمه‌ی فشاری را در قسمت‌های مناسب لباس بدوزید.
- ۵- روش‌های مختلف وصل قزن قفلی در لباس را انجام دهید.
- ۶- نوارهای چسب اسکاچ و نوار قزن قفلی را بدوزید.

